

ARHIVA
C.D. ZELETIN

Apare trimestrial sub egida
Societății „Academia Bârlădeană”
înființată în 1915

Anul I, nr. 3
Septembrie 1994
16 pagini

ARHIVA
C.D. ZELETIN

3

ACADEMIA

BÂRLĂDEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ

MIHAI EMINESCU
(1850—1889)

Bustul e amplasat în Parcul Teatrului din Bârlad. Autor, sculptorul **Ion Irimescu**. Realizat în 1922. Donația a fost făcută orașului de dr. **Constantin Teodorescu**, ilustru chirurg, dar și iubitor și cunoscător de artă. Statuia a fost dezvelită în ziua de Duminică, 22 Mai 1994.

Parcă-l aud pe **Alexandru Vlahuță**, recitându-și versurile din 1884 :

„Tot mai citesc măiastra-ți
carte,
Deși ți-o știu pe dinafară :
Parcă urmând șirul de slove
Ce-a tale gânduri sămănară,

Mă duc tot mai afund cu
mintea
În lumile de frumuseți,
Ce-au izvorât, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...”

RESTITUIRI SENTIMENTALE

La 2 martie 1954, G. Tutoveanu adresa câteva cuvinte lui G.G. Ursu, a căror rezonanță adânc testamentară aruncă lumina cea mai curată pe chipul poetului George Tutoveanu :

„Pentru că suntem foarte adânc împletiți suiește; pentru că trăim, ca printr-o minune, aceeași viață de idei și sentimente; pentru că am tremurat de multe ori la căpătâiul tău; pentru că timp de zeci de ani ai stat lângă mine, pururea treaz și harnic, la desfășurarea modestelor strădăni întreprinse de noi, pentru viața culturală și literară a orașului în care ne-am născut; și pentru că te-am ales „legatar“ al nesfârșitelor mele comori — te rog, cu prilejul prefeței ce vei scrie la noul meu volum de „Poezii alese“, să faci să strălucească o lacrimă de duioșie și pentru viitorii scriitori ai Bărladului, cărora le lăsăm moștenire și gândul nostru întreg și inima noastră întreagă“. Oare nu datorăm Poetului măcar un gând pios!

Mai sunt dintre aceia care și-l amintesc pe **George NEDELEA**. Funcționar modest și poet delicat, G. N. a colorat priveliștea culturală bărlădeană cu o prezență discretă, dar niciodată neobservabilă. Spiritul său mai dă, probabil, târcoale clădirii Bibliotecii „Belloescu“, fosta Casă Națională, unde a lucrat.

În noiembrie (19—20) 1972, s-a sărbătorit, la Bărlad, centenarul nașterii lui **George Tutoveanu**. Făcând parte dintre organizatori, împreună cu C. D. Zelenin, G. G. Ursu și Ion Popescu-Sireteanu, am solicitat o alocuțiune și lui George Nedelea. Amabil, a elaborat-o, a redactat-o, a susținut-o la sedința aniversară, incredințându-mi, la sfârșit, manuscrisul. Au trecut destui ani de-atunci, ca „materialul“ să fi devenit document de istorie literară (fie și) locală. Oferim cititorilor câteva fragmente din evocarea citită cu glas tremurat de emoție, atunci, în ziua de 19 Noiembrie a anului 1972... (G. N.).

Cum l-am cunoscut pe poetul Tutoveanu

Cum l-am cunoscut pe poetul George Tutoveanu? Era prin anul 1923, pe cât țin minte, adică anul în care Academia Bărlădeană continua seria șezătorilor publice, atât de gustate, acestea ținându-se săptămânal în sala mare a Casei Naționale „Stroe Belloescu“. Îi fusesem prezentat de poetul G. Poneti, pe atunci funcționar la Banca Moldova de Jos din Bărlad, pe care îl cunoscusem mai înainte. Eram foarte încântat și emoționat totodată, că în sfârșit cunosc și eu personal pe poetul Tutoveanu, al cărui volum, „Albastru“, îl citisem deja.

Parcă îl văd și îi simt și acum privirea caldă cu care m-a învăluit. După ce mi-a întins prieteneste mâna și m-a bătut pe umăr, a spus: „Va să zică, d-ta ești Nedelea? Ei, cum merge scri-sul!“ Nu mai știu ce am îngăimat. Simteam însă că îmi ard obraji foarte tare. Mi-a deschis apoi o ușă, introdu-

George TUTOVEANU
(1872—1957)

cându-mă în salonul unde aveau loc ședințele de lucru (intime) ale Academiei Bărlădene, salon care mi-a devenit, cu anii, foarte familiar, aici respirând săptămânal acea atmosferă de neuitat, deosebit de plăcută, nu rigidă, a ședințelor și a conducătorului lor, Tutoveanu, care știa să se apropie cu grijă de „brânzoi“ academiei, adică de membrii ei cei mai tineri. (...).

Ținea foarte mult la expresia clară, la rima corectă și la ritmul perfect cantabil al versurilor. De fapt așa a fost și trebuie să fie poezia, în înțelesul adevărat al cuvântului.

Dar nu numai pe tineretul academiei îl iubea, ci pe oricare dintre cetățenii cu care venea în contact. Am avut ocazia s-o remarc aceasta mai ales în timpul cât a funcționat ca prefect de Tutova, sub guvernul Iorga — Argetoianu. Nu făcea parte din nici o grupare politică, însă dacă a fost desenat în această funcție, a acceptat-o în cele din urmă. (...).

Spirit ponderat, era împotriva vulgarităților și violențelor de limbaj, atât în presă, cât și în literatură, considerându-le incompatibile față de rolul mare

ce-l are de îndeplinit scrisul în ridicarea nivelului de cultură al oamenilor. El trebuie să înobileze inimele și conștiințele, nu să le coboare la sentimente josnice.

I-am admirat întotdeauna ținuta-i demnă ce impunea respect, seriozitatea și sinceritatea discuției, nelipsitul entuziasm tineresc, dragostea cu care activa pe tărâmul culturii.

Dacă este adevărat că purtăm patria în noi și ridicarea ei pe culmi stă în priceperea noastră, în modul cum înțelegem să ne dedicăm viața acestui scop mare, în ceea ce-l privește pe **George Tutoveanu**, s-a achitat conștiincios. Nu a fost numai poetul „Albastrului“ și al plopilor, cum i se spunea, ci a fost, în același timp, prin activitatea-i laborioasă pusă în ridicarea culturală a orașului care l-a născut, și un onorabil cetățean.

În felul acesta l-am cunoscut eu pe **George Tutoveanu** și nu cred că bărlădenii nu vor pune destulă silință, ca amintirea sa să nu fie dată uitării. (...).

Amintiri, dragi amintiri! Îmi stăruie și azi în minte, nealterat, chipul senin al lui G. Tutoveanu și simt parcă strângerea sa prietenoasă de mână, însoțită întotdeauna de urarea-i favorită: „**În cinste și la o sută de ani!**“ Dar sută de ani, la care ținea probabil foarte mult, n-a mai apucat-o.

Că zicerea mea a fost sau nu la înălțimea cuvenită, n-o pot ști. Sunt sigur însă că, dacă maestrul **George Tutoveanu** ar trăi și ar fi ascultat-o, m-ar privi cu îngăduință și ar ierta pe fostul „brânzoi“ de altă dată!

19.XI.1972

Bărlad

George NEDELEA

LIMBA ROMÂNĂ

CUVÂNT

 ARHIVA
C.D. ZELETIN

Ion POPESCU-SIRETEANU

Despre **cuvânt** dicționarele spun că este „element al vorbirii ome-nești, constând dintr-un fonem sau un complex de foneme, de care este legat un sens, care este susceptibil de o întrebuințare gramaticală și care poate fi înțeles de o colectivitate de oameni re-unită într-o comunitate istorică”.

În legătură cu originea, de mul-tă vreme s-a făcut precizarea că termenul **cuvânt** se regăsește în limba latină, anume în **conventus**, acuzativ **conventum** „înțelegere” adunare”. Cuvântul este, așadar, mijlocul de înțelegere; înrudirea cu **convenție**, dar în alt plan, este evidentă. Schimbarea de sens din latină în română și creșterea ter-menului cu excepționale valori se-mantice reprezintă creația popo-rului care, cum spunea Heliade, nu numai că a moștenit limba strămoșească, dar a și îmbogățit-o.

Însemnătatea cuvântului în co-municare a atras adeseori atenția oamenilor care au trudit cu dra-goste pe ogorul culturii naționale. Iată ce spune mitropolitul Simion Ștefan, cărturar român de acum aproape trei veacuri și jumătate : „Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii; că banii aceia sunt buni, carii îmblă în toate țările; așa și cu-vintele: acelea sunt bune, carele le în-teleg toți”.

Înțelepciunea părinților noștri se vede bine din proverbele și zi-cătorile despre **cuvânt**: **Om** se leagă cu **cuvântul**, nu cu **frâul** sau **Pe unde iese cuvântul iese și sufletul**, iar marea lor aplecare spre vorbire frumoasă și proaspătă se vede din folosirea unui număr de expresii și locuțiuni în care **cuvânt** este element de bază: a **nu-ți uita cuvântul** înseamnă „a ține minte promisiunea făcută”; a **avea cu cineva cuvânt**, adică „a avea cu cineva o înțelegere”; a **face cuvânt**, adică „a cuvânta”, dar și „a face logodnă”; a **face cuvânt cu cineva** înseamnă „a intra cu cineva în vorbă”, dar și „a se logodi cu cineva”; a **începe cuvânt** „a începe vorba”; a **da cu-vânt** „a spune, a vorbi” sau chiar „a da un ordin”, ca în următorul exemplu: **De aceea dat-au Ștefan Vodă cuvânt la toată țeara, oștenii să se strângă...** Într-un basm al lui Ispirescu citim: **Se silea să-i pă-zească cuvintele, adică poruncile. A**

da cuvânt înseamnă „a da seama, a răspunde de ceea ce ai făcut”; **a-i tăia cuiva cuvântul** înseamnă „a-l întrerupe când vorbește”; **a nu mai rămâne cuvânt** „a nu mai rămâne nici o îndoială în legă-tură cu ceva”; **a ascunde cuvân-tul** înseamnă „a ține secret”; **(om) cu două cuvinte** este omul fătar-nic; într-un **cuvânt** are sensul „pe scurt, în concluzie”; **cuvânt cu cuvânt** „exact, fără nici o modi-ficare”. Amintim sinonimia a **ținea** sau a **păzi cuvântul cuiva** sau a **nu ieși din cuvântul cuiva** sau a **asculta de cuvântul cuiva**, care înseamnă a **nu muta cuvân-tul cuiva**, adică „a nu-l răstăl-măci”. **Cu drept cuvânt** înseamnă „pe bună dreptate”. Expr. **om în toată puterea cuvântului** arată ca-litatea morală și maturitatea cui-va, subliniind faptul că, prin conținutul său, adică prin sensul său, cuvântul are o forță extra-ordinară, așa cum spune poetul: **Ca-n basme-i a cuvântului putere: El lumi aievea-și face din păreri, Și chip etern din umbra care pier, Și iarăși azi din ziua cea de ieri** (Vlahuță) sau cum exprimă și structurile frazeologice **cuvânt greu** sau **cuvânt tare** sau **cuvânt aspru** sau **cuvânt necugetat** sau **cuvânt prost** sau **cuvânt rostogo-lit**, prin urmare **cuvânt aruncat** ca din praștie.

Sunt binecunoscute expresiile: a **scoate cuvinte** „a scoate cuiva vorbe de ocară”, „a ponegri pe cineva”; a **căuta cuvinte** „a căuta motive, justificări”; a **și păta cu-vântul** „a nu fi om de onoare, a nu ține de cuvânt”, adică a **și căl-ca cuvântul** sau a **și schimba cu-vântul**, în așa fel încât nu-l mai poți crede pe cuvânt.

Cuvânt poate însemna „discuție, ceartă”, ca în expresia a **avea cu cineva cuvânt legănat**, sau, cum se spune într-o veche carte de legi: neînțelegerile să se termine **fără de multe cuvinte și fără gâl-ceavă**. Dar poate însemna și „mot-iv, rațiune, dreptate”, cum se vede din fraza pe care o citim: **Se poruncește boierilor... țării să se lase de cererile fără cuvânt și**

fără cuviință. Același sens reiese din versurile lui Eminescu: **Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt, Ai vedea că am cuvinte pana chiar să o fi rupt** sau ale lui Coșbuc: **O frunză veștedă nu-ți dă Cuvânt să zici că-i toamnă**. În concepția gânditorului și moralis-tului, cuvântul, adică învățătura, se seamănă: **Ne silim să sămănăm cuvântul pretutindene, ca grâul**.

Cuvinte înțelepte și cuvinte acoperite sau **cuvinte adânci** sunt „cuvinte pline de sensuri”, în o-poziție cu **cuvinte deșarte** sau cu **cuvinte de clacă**, adică în opoziție cu „cuvinte mincinoase, cuvinte lipsite de temei, spuse la repe-zeală, cuvinte aruncate fără sine”. **Nici să grăim cuvinte deșarte**, spune Coresi într-o carte a sa, iar un al cărturar spune: **Și cărți streine am cercat, ca să putem a-fla adevărul, ca să mă aflu scri-itor de cuvinte deșarte, ci de dreapte**.

A **umbla cu cuvinte încruci-șate** înseamnă „a amăgi”, a păcăli, a scoate din minte pe cineva”.

Expresia cu un **cuvânt subțire** are sensul „cu multă finețe”, cu vorba adusă de departe”, iar **cu-vântul cel bun**, care înseamnă „vorbă bună, bună primire”, a devenit pe alocuri formulă de sa-lut sau se folosește ca urare la adresa cuiva când i se închină un pahar de băutură. Buna cuviință a omului din popor a dus la cre-area expresiei **mulțămim de cu-vântul cel bun**, ca formă de ex-primare a recunoștinței. A **grăi cuvânt** în limba veche avea sen-sul „a cuvânta, a ține o cuvântare”. Nicolae Costin scrie: **Chemat-au boierii în casa cea mare și acest cuvânt au grăit către boieri**.

În cântecul popular găsim ade-seori termenul **cuvânt** cu multe din sensurile sale. În versurile: **Aminte să-ți aduci De-ale noas-tre vorbe dulci, De-ale noastre dragi cuvinte Ce-au rămas neis-prăvite prin cuvinte înțelegem „promisiuni, făgăduințe”. Același sens îl are sg. **cuvântul** în versu-rile: **M-ai iubit și m-ai lăsat, Cu****

(continuare în pag. a 4-a)

Caragiale și Bârladul

În iarna anului 1912, Teatrul Național din București pune, din nou, în scenă, cu mare succes, comedia *O scrisoare pierdută*, a inegalabilului nostru I. L. Caragiale.

La un spectacol, printre spectatori s-a aflat și un boier luminat din Bârlad, fruntașul politic *Kostache Lupu*. Încântat, îi va trimite lui Caragiale, la Berlin, o scrisoare, în care îl felicită pentru succesul „și de data aceasta, al piesei”, dar mai ales pentru „tinerețea veșnică a *Cucoanei Joița Trahanache*”. Caragiale, prieten fiind cu conorășeanul nostru, îi răspunde în maniera-i bine-cunoscută. Epistola autoexilatului de la Berlin e deopotrivă a omului și a scriitorului. Iată-o :

Prea iubite Coane Lupule,

Am rămas, ca părinte ce-i sunt, foarte încântat că fata mea, Ma-

dam *joița Trahanache*, se ține bine și la vârsta ei respectabilă încă poate căpăta complimente de la amatori luminați ca D-ta, și încă sincere și entuziaste. Asta e pentru mine o mare cinste, care mă face să nădăjduiesc, cel puțin cât mai trăiesc eu, acest copil al meu din tinerețe n-ar să mă dea de rușine orcând se va prezenta în lume.

Multe scrisori de deosebite temperament am primit zilele trecute ; dar ca ale Dvs., — a Doamnei *Kostaki* și a D-tale — pline

de așa caldă dragoste prietenească, foarte puține, dacă nu chiar nici-una. Căci, drept să-ți spun, eu știu face deosebire între un discurs de ocazie și o îmbrățișare frățască fără mult aparat de lux retoric. (...).

Pentru D-ta, prea iubite Coane Lupule, o frățescă îmbrățișare din partea devotalului D-tale.

15/28 februarie 1912

Berlin

Vechiu prieten,
Caragiale

CUVÂNT

(urmărire din pag. a 3-a)

cuvântul m-ai lăsat, Ca p-un dobitoc de gard (Tocilescu) sau în : Dară mi-o trimis Cuvântul pe vânt, Răvaș pe pământ (M. Pompiliu). Sensul „îngâmfare” reiese din versurile : Miu Zglobiu, Cel prost de minte Și plin de cuvinte (N. Densușianu), iar sensul „vorbe rele” reiese din versurile : Nu-mi purta părul pe frunte, Ți-or ieși cuvinte multe (E. Sevastos).

Celebre au rămas la noi sintagmele beție de cuvinte și cuvinte potrivite puse în circulație de Maiorescu și, respectiv, de Arghezi.

Între structurile mai noi se încadrează expr. a lua cuvântul „a interveni într-o ședință, într-o adunare” și sintagma purtător de cuvânt, „persoană autorizată să exprime punctul de vedere al unui stat, al unui guvern, al unei organizații oficiale”, explicabilă prin expr. a purta cuvântul „a transmite a duce ceea ce se spune undeva la un moment dat”.

După cum se vede, termenul cuvânt are un număr mare de sensuri și stă la baza unui nesfârșit

număr de expresii populare. Concretența sa cu vorbă nu i-a subminat rolul din limbă pentru că cei doi termeni se diferențiază, uneori chiar destul de mult, ca în această frază a lui Petru Maior : Acest obicei de a mesteca în vorbă cuvinte grecești nu de mult îl luă boierii.

Dacă în nordul Dunării cuvânt a avut și are o poziție privilegiată, la românii din Peninsula Balcanică situația este întrucâtva surprinzătoare. Aromânii întrebunțează *cuvendă*, pl. *cuvendzi*, cu sensul „cuvânt, convorbire”, dar mai frecvent este folosit *zbor*, variantă aromânească a lui *sobor*, împrumut slav. Chiar și despre *cuvendă*, T. Papahagi crede că este un împrumut albanez, deși această concluzie nu se poate susține. Meglenoromânii au numai *zbor* ; istroromânii folosesc un termen croat.

În ce privește verbul *cuvânta*, moștenit din lat. *convento*, -are, înrudit cu subst. *cuvânt*, aceasta are la dacoromâni, de asemenea,

o poziție privilegiată, cu o mare familie, pe când la aromâni se folosesc *cuvintedzu*, *acuvintedzu*, dar mai ales *zburăscu*, derivat al lui *zbor*. Și aici precizăm că în Dicționarul dialectului aromân general și etimologic de Tache Papahagi (București, 1974) se consideră vb. *cuvintedzu* ca împrumut albanez, ceea ce nu se poate admite. Meglenoromânii au numai vb. *zbuos* „vorbesc”, pe când istroromânii au *ganei* și *cuvinta*. Părerea noastră este că româna comună a cunoscut subst. *cuvântu* și vb. *cuvânta*. După despărțire, românii balcanici, din cauze care vor trebui stabilite, au făcut loc tot mai mult unui împrumut, *sobor*, din care au creat forma *zbor* și verbele corespunzătoare la aromânii și la românii din Meglen. Dacoromânii, însă, au păstrat această moștenire lexicală și au pus-o la temelia marilor edificii ale spiritului.

Din volumul *Cuvinte românești fundamentale* (în manuscris)

UNDE NE SUNT INTELECTUALII ?

Retorismul întrebării poate deruta pe unii sau poate stimula pe alții. Intellectulal e ușor de definit, dar e mai greu de integrat în acțiuni permanente. Pentru că e pretențios când nu e orgolios și vanitos când nu e luat în seamă. Pretenția de intelectuali o au

mulți, dar când le ceri dovada capacității pretinse, refuzul ia forme subtile, adesea chiar obraznice.

Orașul nostru pare a avea o zestre spirituală și veche și profundă. Această presupune o armată de intelectuali. Unde-s aceștia ? De ce nu apar ? Sunt

timizi ? Sunt modești ?

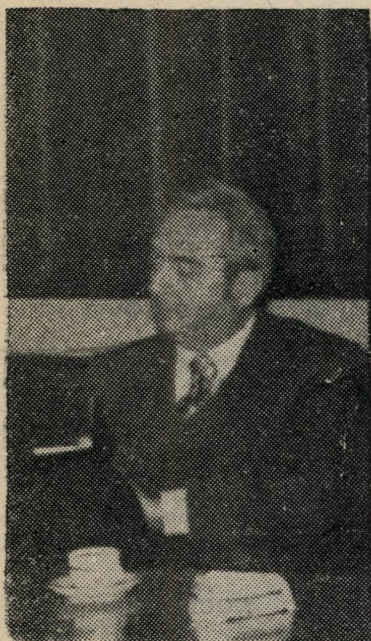
E mai mult decât amuzantă observația unui om inteligent, rostită mai pe la început de septembrie : „Dacă ar scoate cineva, acum, o medalie de INTELECTUAL, pentru pus pe rever, s-ar face cozi interminabile. (!!!) Dixit !

SAPIENȚI SAT !

Tabletă pentru înțelept

ARHIVA
C.D. ZELETIN

„RÂSUL E O SCÂNTEIE STELARĂ“

Nu atât de des pe cât am dori, de atâtea ori cât să nu-l uităm, d-l Valentin **SILVESTRU** trece prin Bârlad, lăsând în urma-i dor de Caragiale și mireasmă de Mușatescu.

La ultima „haltă“ în teatrul nostru de aici, o maladie incomodă m-a ținut departe, furându-mi plăcerea unei strângeri de mână. De aceea, vreau să-i amintesc maestrului de o vizită anterioară, sprijinindu-mă (cu ajutorul fișelor de lucru) pe chiar spontaneitatea elaborată a domniei-sale, care încântă auditoriul devenit „clasă de școlari“.

Era în 5 Mai 1993, joi. Întâlnire a membrilor Societății „Academia Bârlădeană“, în vestita de-acum sală a Bibliotecii „Stroe S. Belloescu“. Prezentarea unei ultime cărți, al cărei autor era invitatul nostru de onoare, d-l Valentin **SILVESTRU**, a declanșat, după cum ne și așteptam, un splendid dialog. Cu timiditatea dintotdeauna, îl rog pe ilustrul teatrolog să nu se supere dacă voi cita câteva din răspunsurile-lecții date. Pline de aplomb, inteligente și prietenoase, iată-le :

...N-am știut că mi se pregătește la Bârlad o sărbătorire și nici o „schiță de necrolog“. N-am știut că sunt o statuie (vie) și

ascultând prieteneasca afirmație m-a trecut un fior, deși, de piastră fiind, ar fi trebuit să nu am emoție. Nu sunt așa cum s-a spus. Sunt un gazetar corect și conștiincios.

...Eu nu am făcut nici un teatru. Teatrul m-a făcut pe mine. N-am făcut regizori (nici mari, nici mici), ci am ajutat, după puteri, să-i pun în valoare, păstrând o scară normală de valori. Dacă nu avem cultul valorilor, nu suntem capabili să înțelegem fenomenul de cultură.

D-voastră vă aflați acum, la Bârlad, într-o situație foarte bună : mai aveți harul de a cultiva calitățile cele mai importante și sensibile ale omului, printre care și memoria (expresia lucrului bine făcut și ținut minte). În slujba memoriei se află, în primul rând, cartea. Ce se scrie, rămâne. Mai tare decât bronzul și marmura e cuvântul scris.

Eu am fetișul cărții. Mi l-au sădit profesorii mei. Mai întâi, Ion Marian, învățător din satul meu de lângă Vaslui. Apoi Mihai Costăchescu, profesor admirabil de la Liceul Național din Iași, Ion Creangă, matematician, G. Călinescu, Tudor Vianu, Dimitrie Gusti, Iorgu Iordan, Edgar Papu, călăuzitor în estetică, Alexandru Rosetti, C. Giurescu.

G. Călinescu ne-a învățat gimnastica spirituală. Pe el nu-l interesa depozitul de date, ci modalitatea de a fructifica ceea ce știi. Tudor Vianu ne-a învățat știința civilizației. Ne-a zâmbit mereu. Singura expresie mai dură, zisă unui student mai așa, a fost : „M-ați mahnit foarte tare“.

...Am scris foarte mult în presă. Cred că am vreo 80.000 de pagini. Cantitatea nu contează. Unele pagini probabil vor rămâne.

Am călătorit mult.

Am cunoscut oameni mari : împărați, regi, șefi de state, regizori mari, conducători de revoluții și conducători de contrarevoluții, toreadori (cel mai mare al Spaniei), un mâncător de oameni — „viitorul“ șef al Insulelor Solomon ș.a.

...Un umor binevoitor, satiric, veți găsi în cartea mea. Nu-mi pun mari speranțe. Despre tipurile de oameni s-a scris din antichitate încoace și n-au dispărut. Inseamnă să nu mai scriem ? Nu. Noi creăm un fel de anticorpi în societate. Și-apoi mai trebuie să râdem. Râsul e o scânteie lunară. Dacă-l facem pe om să râdă, ne găsim într-o stare de răsplătire.

...Dacă cine trebuie să fie nu este, cine este nu trebuie să fie.

...Când/dacă întâlnesc scrieri vesele, râd cu poftă. Chiar cu lacrimi. (Am întotdeauna batista pregătită). Umoristul e un sentimental, care iubește viața și semenii. Râd adesea ; uneori mai albastru, alteori în mine, când sunt în lume... bună. Râd și eu ca toți oamenii. Odată am hohotit în somn. Râd când îmi vine.

...Nu pot râde fără motiv.

*

Fotografia ce însoțește textul a fost făcută la o ediție bârlădeană de demult a Colocviului regizorilor din teatrele dramatice, o creație (nostalgică acum !) a maestrului Valentin **SILVESTRU**. Prin faptele sale, domnia-sa aparține și zonei spirituale tutovene. De aceea respectul nostru e firesc și natural. Nici noi „nu scriem fără motiv“. Tempus omnia revelat !

Și-a asumat riscul consemnării

GRUIA NOVAC

Contribuții la o, eventuală, istorie a presei bărlădene

DE LA „SEMENATORUL“ LA „TRIBUNA TUTOVEI“ (III)

Prof. Fănică URSU

(urmare din numărul 2)

SEMENATORUL

Foaie săptămânală. Bârlad, 27.09.1870—26.05.1874; 23.05—19.09.1876. Formatul (39x26); de la 3.01.1871 (48x33) de la 14.02.1871 (50x33); de la 14.01.1873 (47x32). Abonamentul anual 12 lei, un număr 10 bani; de la 21.01.1873 — un număr 25 bani. Redactori: P. Armașu, G. N. Nicolescu, Șt. Neagoe, P. Chenciu, I. C. Codrescu, I. Pop Florentin și Ioan Popescu. Tipografia Asociațiunii „Unirea“ Bârlad.

MONITORUL COMUNAL
AL PRIMĂRIEI URBEI BĂRLAD

Apare lunar între 1870—30.03.1893 și 31.01.1895—15.01.1896; de la 15.04.1889 — bilunar. Formatul (32x24). Abonamentul anual 6 lei. Tipografia Asociațiunii „Unirea“ (1870—30.03.1893 și 31.01.1895—15.01.1896) și sporadic la Tipografia Cațafani.

PALODA

Ziar săptămânal. Bârlad, 01.01.1907—22.12.1908. Formatul (48x33); Abonamentul anual 4 lei, un număr 10 bani. Apare cu subtitlul Organ al intereselor generale. Director fondator George Cațafani. Tipografia George Cațafani. De la 5.02.1881 apare cu mari întreruperi. De la 4.09.1908 apare la Tipografia „Modernă“ Bârlad.

LEGALITATEA

Ziar bisăptămânal. Bârlad, 01.1883—01.1884. Formatul (40x29). Abonament anual 12 lei, un număr 10 bani. De la

2.10.1883; săptămânal, un număr 25 bani. Tipografia Cațafani. Proprietari: I. G. Diamandi, G. Petrescu, I. Iamandi, I.M.K. Epureanu, M. Vidrașcu, G. E. mandî, Gr. Suțu și Gr. Mateescu. De la 18.12.1883 redactor responsabil M. Lugomirescu. Au apărut în total 65 de numere. A apărut cu subtitlul Ziar politic economic literar.

PROGRESUL

Ziar bisăptămânal. Bârlad, 9.01.1883—22.12.1885. Formatul (33x22); de la 16.01.1883 (40x28); de la 8.05.1883 (47x32). Abonamentul anual 12 lei, un număr 10 bani. De la 3 iulie 1883 un număr 30 bani. Tipografia George Cațafani. N-a apărut între 29.01.—8.07.1884. Subtitlul Ziar politic economic și literar.

TUTOVA

Ziar săptămânal. Bârlad, 15.03.1884—25.06.1892. Formatul (49x33). Subtitlul Ziar al intereselor generale. Abonament anual 12 lei. Proprietar și editor George Cațafani. Tipografia George Cațafani.

MONITORUL JUDEȚULUI TUTOVA

Bisăptămânal bărlădean, 1885—30.09.1888; 31.06.1889—28.07.1890. Format (32x24). Abonamentul anual lei 12, de la 28.03.1886 — 13 lei și de la 12.04.1888 — 10 lei. Tipografia Cațafani; de la 25 iunie 1887 — Tipografia „Română“; de la 3.04.1889 — la Tipografia „Unirea“, Bârlad.

GEORGE LAZĂR

Revistă lunară. Bârlad, 15.04.1887—05.1889. Formatul (24x16). Subtitlul: Revistă pentru educațiune și instrucțiune. Abonamentul anual 8 lei, un număr 80 bani. Apare sub conducerea unui comitet de redacție: S. M. Halită, prim redactor, G. Constantinescu, Gh. Ghibănescu, G. Onișor, V. G. Diaconescu și I. Apostolescu. Tipografia Asociațiunii „Unirea“ Bârlad. De la 15.06.1888. Tipografia „Română“, iar de la 11.1888 la Tipografia Cațafani.

VOINȚA POPORULUI

Săptămânal bărlădean. 31.05.—5.12.1887. Formatul (48x33), 31.05.—05.11.1887, (30x24); 5.11.—5.12.1887. Are subtitlul ziar politic, literar, economic, comercial. Abonamentul anual 12 lei, iar de la 5.11.1887 abonamentul anual 8 lei, un număr 15 bani. Tipografii: „Română“ și Cațafani. Nu apare între 12.07.—5.11.1887.

BĂRLADUL

Ziar săptămânal. Bârlad, 20.07.1887—28.08.1888. Formatul (48x33). Abonament anual 12 lei, un număr 25 bani, de la 11.10.1887 abonamentul anual 10

lei, un număr 15 bani. Redactori: Gh. Ghibănescu, iar de la 29.01.1888 apare sub conducerea unui comitet de redacție. Tipografia: „Română“.

STEUA

Apare săptămânal. Bârlad, 25.03.—15.04.1893. Formatul (48x33). Abonamentul anual 8 lei, un număr 15 bani. Redacția și administrația la Tipografia Cațafani.

VOCEA TUTOVEI

Ziar săptămânal. Bârlad, 12.05.1891—23.08.1909. Formatul (49x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. Are subtitlul Organ al Partidului Naționalist, de la 9.09.1907 la 23.03.1908 „Organ Naționalist“, iar de la 30.03.1908 „Organ Naționalist Democrat“. Bilunar de la 21.09.1908. Apare sub conducerea unui comitet. Tipografia G.V. Munteanu, Bârlad.

NOUL TIMP

Apare la Bârlad în iulie 1891.

ANALELE SPITALULUI „BĂRLAD ȘI ELENA BELDIMAN“

Apare la Bârlad între 1892 și 1903. Formatul (23x15). Redactori dr. Th. Cerchez, Tipografia George Cațafani. Numerele din anii 1899—1903 s-au tipărit în 1906.

DRAPELUL

Organ al Partidului Național Liberal. Bârlad, 28.11.1893—18.09.1894; 26.02.—25.06.1895. Apare săptămânal. Formatul (48x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. A apărut sub direcția unui comitet. Tipografia George Cațafani.

REVISTA

Ziar literar săptămânal. Bârlad, 07.—02.09.1896. Formatul (35x25). Abonamentul anual 7 lei, un număr 15 bani. Tipografia Modernă „Gutenberg“.

JUNIMEA

Săptămânal bărlădean. 15.09.1896—30.01.1900. Formatul (48x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. Apare sub direcția unui comitet la Tipografia Cațafani. Administrația Bârlad, str. Ștefan cel Mare nr. 31. De la 17.11.1896 apare cu subtitlul „Organ al Partidului Constituțional“. De la 4.10.1898 apare la Tipografia G.V. Munteanu.

BĂRLADUL

Ziar săptămânal. Bârlad, 16.09.1898—20.06.1914. Formatul (54x39), 6.12.1908—

(continuare în pag. a 7-a)

(urmare din pag. a 6-a)

DE LA „SEMENATORUL” LA „TRIBUNA TUTOVEI” (III)

20.06.1914, (48x32) În restul perioadei de apariție. Abonamentul anual 4 lei, un număr 5 bani. Subtitlul Organ al Partidului Conservator Democrat. Tipografie: G.V. Munteanu, 4.09.1911—13.09.1911; Peiu, 14.09.1911—05.02.1912; C.D. Lupașcu, 23.01.—20.06.1914 și „Modernă” în restul perioadei de apariție.

FILATELIA ROMÂNĂ

Apare cu subtitlul Jurnal filatelic lunar pentru colecționari și comercianți de mărci. Bârlad, 25.09.—25.10.1898. Formatul (24x17). Abonamentul anual 1 leu, un număr 10 bani.

Directorii proprietari Theodorescu și C-ie. Tipografie: George Cătafani, 25.09.1898; S. Gross, 25.01.1898.

MONITORUL COMUNAL

Ziar săptămânal. Bârlad, 10.12.1898—31.08.1902. Formatul (33x24). Abonamentul anual 5 lei, un număr 10 bani. Redactori: Gr. D. Vasiliu (până la 01.05.1899), după care nu mai apare numele redactorului. Tipografie: George Cătafani, 10.12.1898—9.09.1900; G. V. Munteanu, 0.09.1900—31.08.1902.

AURORA SIONISTĂ

Săptămânal bărlădean, 10.07.—30.10.1899. Formatul (57x40). Abonamentul anual 4 lei, un număr 10 bani, de la 16 octombrie, abonamentul anual 5 lei. Redactori: Adolf Axelrod, Emil Feinsilber, Iacob Baumstein și Iacob Weinfeld. Tipografia „Progresul” S. Gross.

DRUMETII

Număr unic, aprilie, 1900, Bârlad. Formatul (41x30). Un număr 10 bani. Re-

dactor dr. Herman Friedmann. Ziarul a fost publicat de emigranții evrei

JIDOVUL RĂTĂCITOR

Ziar periodic. Bârlad, 18.05.1900—?. Au apărut în total 10 mij exemplare și era publicat de emigranții evrei. Formatul (58x40). Un număr 20 bani. Redacția și administrația la Tipografia „Progresul”.

DAȚI AJUTOR

Număr unic. Apare. Bârlad pe 22.04.1900. Formatul (49x33). Era publicat de emigranții evrei.

(va urma)

NUMISMATICĂ**O medalie mai puțin cunoscută**

Anul 1902 marchează baterea primei medalii, cunoscute, la Bârlad.

După cum bine este cunoscut, Bârladul, ca centru cultural și economic, este atestat din timpuri îndepărtate dar, începând cu cea de a doua jumătate a secolului al 19-lea, documentele vorbesc despre existența, aici, a numeroase societăți culturale, meșteșugărești și comerciale, xilografii, tipografii și librării.

Printre acestea, se cuvine menționată librăria lui **Neculai Petrof**, preluată, în anul 1899, de la fostul său patron, **Vasile D. Vasiliu**.

Neculai Petrof, rus de origine, născut în România, a lucrat în librăriile lui G.M. Barbu și Vasile D. Vasiliu din Bârlad, fiind succesorul acestuia din urmă. Sub conducerea lui, librăria a cunoscut un mare avânt, justificând numele de „Librăria Nouă”.

Pe lângă activitatea de papetărie și de difuzare a cărții, **Neculai Petrof** a tipărit și primele cărți poștale ilustrate, la Bârlad. Tot el a bătut și primele medalii cunoscute în acest oraș.

Prima medalie a fost prilejuită de manifestările organizate cu ocazia sărbătoririi a 25 de ani de la luptele purtate de oștirile române contra celor otomane, pen-

tru obținerea Independenței de Stat a României (1877—1902).

Confecționată din aluminiu, cu un diametru inițial de 40 mm, medalia poate fi considerată ca o realizare numismatică deosebită.

Aversul reprezintă, conform tradiției, busturile Regelui Carol I și al Reginei Elisabeta, care cuprind întregul câmp al medaliei, iar pe contur a fost înscrisă legenda: „REGELE CAROL I și REGINA ELISABETA”. Pe revers este reprezentată, în câmp, stema țării peste care s-a suprapus stema dinastică. În părțile laterale ale stemelor, au fost gravate drapelul oștirilor române biruitoare, iar sub acestea, arme cu baionete și țevi de tun, drept simbol al puterii trupelor românești. De jur împrejur, pe contur, în două rânduri suprapuse, o frumoasă dedicație: „GLORIOASEI ARMATE ROMÂNE JUBILEUL DE 25 ANI A RESBOIULUI INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI 1877—1902”.

Sub stemă, la baza inferioară, este înscrisă denumirea firmei producătoare: „Librăria Petroff Bârlad”.

Se cuvine să ne oprim puțin asupra istoricului acestei medalii precum și a importanței ei.

Inițiativa bateriei aparține, în exclusivitate, librarului **Neculai Petrof** care, la acea dată, a fost singurul din țară care a bătut o medalie închinată războiului român-ruso-turc.

Pentru această patriotică faptă, Suveranul adresează librarului bărlădean o scrisoare de mulțumire însoțită de o comandă prin care se solicita baterea unui apreciabil număr de medalii de acest fel, costul lor urmând a fi suportat de vistieria statului.

Așa se explică apariția variantei a doua, care va fi realizată cu un diametru de 41 mm, justificat prin modificarea matriței inițiale. Tirajul total al acestei medalii, în cele două variante, a ajuns astfel la 20 mii bucăți.

Faptul că aceasta este prima medalie jubiliară, cunoscută, dedicată sărbătoririi a 25 ani de la obținerea Independenței de stat a României, scoate în evidență importanța ei ca document numismatic și istoric.

Prof. NICOLAE MITULESCU**Societatea Filatelică****„Tutova” — Bârlad**

CRONICA LITERARĂ

Nichita DANILOV, Urechea de cârpă

(Edit. Boema + Edit. Big-Mama, Iași, 1993, 290 pagini, 570 lei)

Coperta: **Bogdan Ulmu**. În loc de Prefață, citim 11 rânduri semnate de neobositul în spirit **Luca Pițu**, eminent intelectual român din Iași, din care aflăm EU, cititorul, că **AUTORUL** e un „profet cu limba de jăratec”, iar acesta nu e altul decât **DANILOV**, care „nu-mai uneori... e mai aprig decât **NICHITA**”.

Profesionistul întocmitor de admirabile texte scriitoricești, **Nichita Danilov**, român cu nume românesc și nițel diversionist, e un infocat, dar temut, polemist. Cu cine polemizează? Mai întâi cu El. Apoi cu toți ceilalți. Care-l pricepe. Cu proștii n-are a-și răci gura. Autorul se adresează celor de-o statură în gândire cu El și în aceștia dă fără milă. Dar cu grijă. Cu grija că e integrat în obștea care s-a cam tembelizat. E și el, poate, vinovat; nu-i pasă. Într-o zi, cineva trebuie să spună adevărul. Mai ales cel pe care nu prea vrem să-l vedem. Acesta e **Nichita Danilov**. Drept și cinstit. Corect și curajos.

Cartea Lui e de o obiectivitate aproape supărătoare pentru un moldovean orgolios, dar e sinceră; nefiresc de sinceră. Iată ce tip de retorism practică autorul: „Ce destin ar fi avut România dacă Iași ar fi devenit capitala ei? Probabil că limba română ar fi avut un alt accent și temporamentul național al românilor ar fi avut de suferit. Cu tot balcanismul lor fanariot, Bucureștii au fost o alegere mai bună”.

Întregul volum — de ce nu l-am numi roman? — este un excelent pamflet, format din alte multe pe aceeași temă, dar cu nuanțe zeci și sute. Tema este contemporaneitatea. Motivele — statul, orașul, satul mutat la oraș; orașul devenit din sat, organisme sociale, funcționarii societății (președinte, rege, prim-ministru, parlamentarii,

profesorii, tehnocrații, partidele, presa etc., în care intră și Petre Roman și Bogdan Baltazar și K.G.B.-ul și Lenin...).

Afirm deci că volumul pe care-l evoc e un roman. Eroul central? Iași. Cine cunoaște atmosfera ieșeană, de alaltăieri, de ieri și de azi, nu poate să nu regăsească frânturi ale acestei mari urbe în toate cele 75 de capitole (nu!) ale romanului. Nu pot ghici gustul fiecăruia; vă asigur însă că-l veți citi cu plăcere, cu interes, trecând prin stări tare diverse de la episod la episod. Vă veți enerva, o să și jubilați, o să vă aruncați ochii pe geam a lehamite, o să-l blagosloviți pe autor, o să-l iubiți pe autor, o să-l aruncați pe geam (în cel mai bun caz pe... raft), o să strigați la cineva de jos să vi-l aducă din tufele parterului până la etajul unde stați, în fine, o să vă ardă pe jăratec acest **Nichita Danilov**. Dar că ați aruncat romanul ca să nu-l mai recuperați, asta n-o cred. Mă veți grațula sau blama după. Adică, după lectură...

Plictiseala cititorului e moartea textului tipărit. Nu vreau să agasez, dar oarece susținere afirmațiilor mele trebuie să asigur. Și mă bizui chiar pe romanul în universul căruia ne aflăm. Fără comentarii, iată câteva fragmente semnificative, luate de ici, de colo, aparținând autorului infatigabil. Selecția îmi aparține și doar pentru ea îmi asum răspunderea. Restul e... **Nichita Danilov**.

„...Oraș apatic, înecat în propria sa zădărnice! Zadarnic cerul acesta cumplit care amenință să se prăbușească peste sfârșitul de secol nebun. Cerul furibund al Iașilor e un simplu decor de carton. E ceva putred în el...”.

„...Sunt autori care-și hrănesc personajele cu carne. Alții care-și țin personajele la post negru. Personajele lui Kafka sau ale lui Dostoievski par a ispăși o judecată veșnică. Chinul lor lăuntric nu cunoaște măsură omenească.

Ele cad pradă propriei lor conștiințe...”.

„...Trăim într-un timp alert. Ritmul vieții e accelerat. Oricine își dă seama de acest lucru. Totul trebuie făcut cât mai repede și problemele rezolvate de urgență. Omul nu mai are timp să citească o carte serioasă și chiar dacă își mai cumpără cărți, o face în virtutea inerției. Și dacă n-are timp de-o carte serioasă, se va mulțumi și cu una de buzunar...”.

„...Când mă gândesc la golurile care separă cele două sexe, mă apucă groaza...”.

„...Se știe doar că eroii sovietici nu au fost chiar așa de eroi cum ani de zile ni i-au prezentat cărțile de istorie. Unii au sfârșit în timp ce împușcau cu pistoalele în butoaie cu vin, alții în timp ce alergau să prindă găștele sau găinile pe malul Bahluiului sau prin împrejurimi...”.

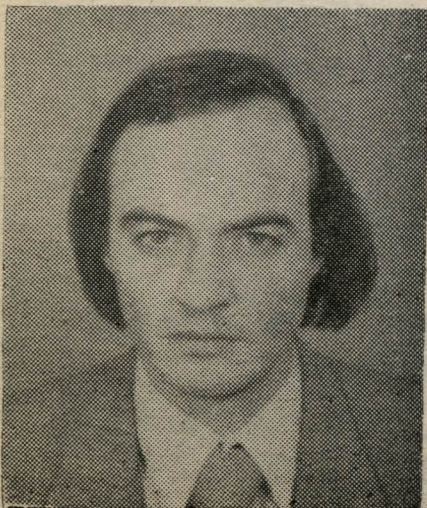
„...Și-apoi soarta poetilor e aceasta: să umble pe străzi...”.

„...Din zid apare o Ureche imensă, confecționată din zăire, și-l absoarbe în ea (pe un domn — n.n.). El se agăță cu mâna de burlanul unei case. Urechea e însă foarte puternică, îl smucește și-l devoră încet, în liniște. Ca pe-o insectă. Sfârșit...”.

Mici eseuri, pamflete, reportaje, articole cu subiect aparent perisabil, frământări de om matur puse în rânduri puține și dense, amalgam, rupere de ritm, incertitudini, atitudini, mahniri, dezamăgiri, romantisme, mult realism și multă, chiar prea multă luciditate. Abia acum înțeleg eu de ce Editura a acceptat RISCUL. Că e un risc astăzi să accepți să tipărești o carte. Cine-o cumpără? Niște nebuni ca noi și alte câteva zeci de mii de oameni din România, pentru că nu e plăcere mai mare pentru cineva azi decât aceea de a cumpăra o CARTE. Singura sau printre puținele mărfuri neperisabile: Cartea adevărată. Așa cum e cea de față, semnată **Nichita DANILOV** și prezentată (cu teamă) de G.N. OVĂCESCU.

Singurătatea esențială

(Însemnări subiective pe marginea unei cărți reale)

Simion BOGDĂNESCU e poetul care se construiește pe sine în continuare. Al treilea volum de poezii al său — **Adio somnoroasă, Spleen călugăresc** — a fost tipărit la Editura Arania din Brașov, în 1994, editură care, după mărturisirea d-lui **Daniel Drăgan** (editorul) „se consideră îndreptățită în aspirația ei de a semna și un grăunte nou în grădina spiritului românesc, prin publicarea acestei cărți a poetului **Simion Bogdănescu**”.

Construcția totemică, plină de mister, a ansamblului poetic din primul volum (**Totem interior**, 1992), ca și din celelalte două (**Dioptrii**, 1993, **Adio somnoroasă**, 1994), este ceea ce caracterizează indeobște demersul liric al autorului.

Poezia lui **Simion Bogdănescu** se analizează cu firească dificultate. Versul său e abur, dar și tărie. E zefir, dar și vântoasă. Citești rândurile lui poetice și te miri că-s așa de cristaline. În adâncul lor bănuiești tumultul, pe care abia mai târziu îl descoperi. El e deopotrivă tradiționalist (și este), dar e și modern. Modernismul său face o notă discordantă în câmpul liric actual. **Simion Bogdănescu** nu poate fi catalogat, mai ales nu poate fi comparat cu nimeni.

(continuare în pag. a 9-a)

GHITA BUȘILA

Istorie literară în imagini

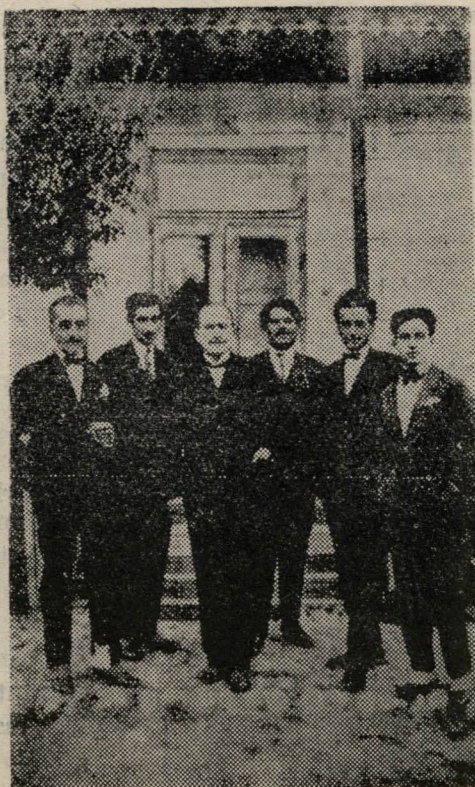

Anul 1938, luna Mai. În satul Dodești (județul Tutova). Cercul cultural al învățătorilor. În mijloc, invitat, **Victor Ion Popa**.

Anul 1936. **Victor Ion Popa** și soția sa, actrița **Maria Mohor**, în mijlocul învățătorilor adunați la cercul cultural organizat în satul Dodești de lângă Bârlad. Mulți săteni îi înconjoară cu respect.

La sfârșitul uneia dintre ședințele „Academiei Bârlădene“, în fața casei Poetului s-au fotografiat : (de la stânga spre dreapta) **G. Pallady, Nicolae Bogescu, George TUTOVEANU, G.M. Vlădescu și I. Șuşnea.**

(urmare din pag. a 8-a)

Citind **Adio somnoroasă** (poezia cu acest titlu a dat numele volumului), m-am întrebat de ce scrie **Simion Bogdănescu** poezie? Nu știu dacă l-am întrebat, dar sigur mi-a răspuns, iar Eu am rămas nedumerit. Să nu vi se pară

curioasă mărturisirea. Adesea nu m-am mal de convingător. Dintre toate, că-regăsit în versurile sale, dar am simțit că sunt acolo. Eu suficient? E destul; pentru că versul lui mă uimește, mă trezește, mă doare, mă intrigă.

Simion Bogdănescu mă interesează în primul rând pentru că scrie. Și o face, se pare, bine, foarte bine, excelent, anor-

„...aruncă-mi ceasul în iarbă
să mă cheme
și-nchide cartea, simplu,
ca viața un păcat..“

Simion Bogdănescu e Poetul. Vă rog să-l acceptați, Domnilor!

ION ENACHE

„IO“
Carte de iouri

Ion ENACHE este un POET. Incomod pentru mulți, acceptat și înțeles de destui. Versul Lui curge ca apa venind din munte; trezește, încântă, supără, arde, naște, pălmuiește, mângâie, aduce aminte, te omește.

Ion ENACHE e un original. După o seamă de **Quadrige** (1993), scris „cu sentimentul că înlocuiesc în conștiința mea ideea de poezie cu formă fixă sub numele de catren sau rubai“ (v. I.E.), iată-l acum încredințând revistei noastre aceste IOURI, cititorii înțelegând accepția și semnificația lor din chiar prezentarea autorului. (Redacția).

*

Aceste IO-uri sunt niște dări de seamă despre sine în fața lui Dumnezeu. Pe de altă parte, ele sunt, în propunerea lor, niște negații, neîmpliniri, împlinit poate fi numai Ștefan cel Mare și Sfânt.

Din punct de vedere al limbajului și al structurii lirice, ioul face parte din poezia scurtă, fără o formă neapărat fixă. Bineînțeles, ele au plecare de la celebrul „IO“... Ștefan Voievod am făcut și am dres..., numai că „IO“ Ion Enache nu am făcut și nu am dres pentru țara mea și pentru mine însumi, eu, Ion Enache, sunt un fel de voievod ratat sau eșuat în universul paralel și aburos al limbajului.

1

Cu umărul ros
de traista Moldovei —
pe la poarta otomană
trece Ștefan fluierând.

2

Patrie, îmi curge sângele ca
și cum m-ar pâra.

3

Când crezi că ai pierdut totul

ți-au mai rămas destule :
(— Ce faci aici, bețive ?
— Îmi vând țara... și
grupa sanguină !!!)

4

Să bați catarge ca pe cuie-n mare
să le-ameninți cu ceața —
muchie de topor —
să fii un val de
scânduri trecătoare !

5

Lu' Ghighi Neamțu

Cu masca plânsului ei beau în
continuare

Cu masca râsului ei beau în
continuare

Cu măștile ei beau pahar
dupe pahare, numai eu
pe un braț de fraze
beau cu masca de gaze

6

Când bate vântul
alunecă frunza
trăgând copacii în sus
pe aerul în mișcare.
Când sufletul se-nalță
nu clinește nici măcar
o morișcă
montată pe spânzurătoare.

7

Bârlad — oraș furat,
chinezărie spartă pe drumul
dintre muzeu și beci ;
faianță cu păr de mamut !
Bucle ale femeilor
spânzurate
sunt străzile tale,
Oraș al ploilor pictând
Vovidenii !

8

Țărâna mi-i soție
huma, amantă
piatra, preoteasă
frunza, despărțire
cântecul, scrisoare
de mine pentru mine !

Versuri de Gruia Novac jr.

Miluirea de sine

Ce-am avut — doar El să-ți deie,
Ce-ai pierdut — doar El mai are,
Ce-ai ascuns — la El să steie
Și în Lună, și în ramuri, și în Soare !

Miluită de Iisus ești Tu, femeie,
Cu crâmpie de iubire scurse după nori.
Ce-ai pierdut — doar El să-ți deie
Într-o seară înecată-n flori.

Izgonită de Christos ești Tu, paloare,
Dintr-o noapte chinuită, arsă de fiori.
Ce-ai avut — doar El mai are
Când Tu pleci lunatecă în zori.

Abătută de ursită ești, prea blândo,
Și copacii dinspre crânguri vor cerne nevoi.
Ce-ai ascuns — doar El, spunând-o,
Îți mai poartă pecetea de-altoi.

Tu, femeie de ninsoare prea cernită,
Te-am pierdut, te-am avut toată, te-am stors
în ascuns.

Adu-mi Noaptea — din stele fugită
Și Christosul va rupe din plâns.

Tu, mireasă de dureri, sau Tu, orgie,
Vin să-ți torn venin albastru — sânge netopit.
N-am pierdut — și El să știe
Că mai cred în Cerul izgonit !

Ai fost a mea

Când frunza odihnește în iarnă și nu are
Măcar ideea unui zbor în subteran,
Când vântul scormonește toată pădurea-n
van —
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când străzile-s pustii de nuntă și langoare,
Cu gându-mpărtășirii-n clar de Cer ascuns,
Când gluma ne aleargă toată suflarea-n plâns —
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când părul Tău aleargă în vântul dinspre
Mare —
Turbat este și vântul, turbat și părul Tău —
Mi se deschide calea speranței către Rău
Și-ai fost a mea în viața viitoare !

Când visele-ți sunt sece și nu mai ești în stare
Să mă gonești din vise sau din coșmar roșcat,
Când dimineța-i oarbă și cade în păcat,
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când frunza de pe stradă-i ca părul Tău
din Soare
Și zboară-n vântul galeș — turbat de-ngrăgostit,
Mă mai arunci, mă mai omori mocnit ?
Au nu ai fost în viața viitoare ?!

Calea aceea. Stropii aceia

Calea aceea din Tine pe care o simt și s-a dus,
Apa oprită-n izvoare și scursă în patimi de joc,
Calea aceea mărunță-nspre care mă cred un
Iisus,

Stinge stupida plămadă când cer aiurit nenoroc.

Lumea căruntă mă pierde și pleacă-n pustiu
muritor,

Stropii de moarte alină un vis monoton de
străini,

Lumea aridă și plină te toarce strigând în
decor,

Fuși, tu, părere prea strâmbă, învie-mă-n
veselii spini.

Stau, și tot caut icoana vederii sortite s-o
pierd,

Stau să mă cânte-o fecioară în vesele, goale
ninsori,

Stropii aceia din Tine îi caut, îi umblu, îi cred,
Apa e cursă-n izvoare. Eu zbor și Tu iarăși
cobori.

Versuri de Mihaela FETICU

FIINȚA DE DINCOLO DE
NINSOARE

A te da pe mâna iubirii
lanțuri să-ți pui dimineților,
cătușe aprinse
strânse-ntre două guri.
Iarnă. Va ninge-ntotdeauna.
Și-n timp ce iubirea cioburi scuipă
— sânge-n cerul gurii —
tu să-ți spui — ninge —
Eu nu știu decât
să mă dau pe mâna iubirii,
Eu nu știu diminețile sparte-n cerul gurii,
O, Doamne, apără ființa cea de dincolo de
ninsoare.

POEZIA DIN POEZIE

Poezia din poezie
și din prea plecată
îmbolnăvire se face.
Îmi imaginez
cum mama nu-i acasă,
cum eu sunt acasă
și-mi aprind o țigară.
O seară verzuie,
tu la o masă
în admirare.
Poezia comodă se face.

15 Ianuarie 1994

Proză

ȘTEFAN GALAN ANFAN

Șoseaua plopilor

(fragment de roman)

Cap. VI. Dezlegarea nodului gordian

Pe umerii tineri se împleteau apăsător răzbunările ticluite împotriva intrigantilor ce-i otrăviseră căsnicia, cu cele urnite împotriva neamului de sânge al Oanei.

Nu avea ce mai face, știa că nici pe ea nu o va mai putea ierta multă vreme...

Singur, fără să fi recunoscut nimănui necazurile ivite, nici chiar prietenului în vârstă, pregătea intrarea în iarnă, începând chivernisirea necesarului de a trăi. Într-o dimineață de luni, pe la mijlocul lui Noiembrie, ochii întepeniseră pe geamul dinspre ogradă. Lumina zilei abia mijea la marginea nopții de toamnă umedă, friguroasă. Și-i frecase disperat cu pumnii, năucit de imaginea percepută, nu-i venea să creadă ceea ce-i transmitea. Glasul sugrumat de emoții îi reproșase agitat:

„— Tata! El e afară, tâmpitul! Ce dracul ai să faci acum?!”. Exasperat de „absența” tăcutului fiu, sărmanul pornise să cerceteze neliniștitoarea tăcere din ultima vreme. Se oprise și în comuna vecină, unde aflase destule de la cei lăsați în paragină, apoi, amărât peste poate, s-a lăsat împins de dreptul de tată la sursă, la fiul neliniștii înrăite.

Spre seară, fără a fi ieșit din vizuină, Ștefan primise răsplată Eului agitat implicat în samavolnicie:

„— Șobolan fricos, bun de aruncat în rahat! Nu ai curajul să scoți capul, nu ai curajul să dai mâna cu tatăl tău, cu bătrânul schiop ce-a făcut sute de kilometri pentru a te vedea! Te-ai sechestra în cameră, ți-ai pus cătușele neputinței zăvorându-te de dimineață până seara! Uite că pleacă, sărmanul, nici nu ai curajul măcar acum să strigi după el?! Ai lăsat tuturor să creadă că

ești plecat din localitate! Laș nepu-suferea amarnic, închis de voie în mica tincios, de ce ai făcut crima asta?!”. cămăruță! Doar așa, poate numai așa, lacrimile amărăciunii i s-ar fi transformat în boabe de bucurie.

Tatăl plecase în cele din urmă cu ultima cursă. Se întreținuse cu bădia Ionică o bună parte din zi, care, cine știe câte bune și rele nu-i spusese despre fiu-său, despre meleagurile îndepărtate unde lucra. Mâncase câteva din ultimele fructe găsite prin pomii dispensarului, refuzase invitația săteanului de-a merge acasă la el, sperase că El va veni din clipă în clipă. Când se apropiase ora plecării ochii i-au fost inundați de lacrimile bătrâneții înșelate chiar de feciorul în care-și pusese marile speranțe. Venise pentru a-și liniști sufletul lovit după cele auzite, venise să audă cu urechile îmbătrânite adevărul din gura lui. Cu știrile culese dorea să ajungă cât mai repede la inima mamei, și mai adânc neliniștită și îndurerată ca el, dar, n-a fost să-i fie așa. Negăsindu-L acasă, dezamăgirea pogorâse peste umerii aplecați și nevinovați peste spinarea încovoată sub greutatea adunate de-o viață, peste piciorul ciung căsăpît în război și care-i făcea înaintarea anevoioasă, peste Totul lui pătat în fața săteanului de lasitate pruncului crescut cândva pe genunchi.

Chircit de apăsarea anilor strânși în o luptă continuă, chircit de infirmitatea războiului, în cele din urmă zdrobit de „realizările” fiului și a ultimelor ore de ședere, se sprijinise în cărja-i credincioasă pornind-o către casă. Îl duruse tare, chiar foarte tare, inima-i alertată în care ghiare sălbatică scormoneau firul vieții.

Îl duruse și sufletul, care nu avea cui se plânge la lăsatul înserării pe meleaguri străine. Nu știuse, nu avea de unde a ști cum Cineva suferise și

„— Frica de-a spune ce-am pățit, totu-mă tatălui ce-l respect foarte mult, m-a blocat! Mi-a pus în funcțiune mecanismul inhibiției protectoare! Mi-a ordonat să nu deschid și, nu i-am deschis!

Toate merg anapoda în ultima vreme, totu-Mi merge deandoselea! Și sufletul mă chinuie, mă torturează după ce sunt învins! Toate-mi dăresc trupul precum daracul lăna, le suport tot mai greu. De ce, de ce atâtea pe capul Meu?! Unde-am greșit?!”.

Puterile răului păreau să se fi canalizat spre El, măcinându-i gândirea părsită hăului rece, la distanță de lume.

(continuare în pag. a 15-a)

ION NETE

RITUAL

Se opriră din mers.

Privirile lor îl împresurau acum șerpește, făcându-l să simtă cum îl pătrunde frigul până la oase.

Omul în uniformă se învârti de mai multe ori de jur-împrejur până găsi un dâmb întelenit. În timp ce urca spre vârful lui porni șirul vorbelor. Vibrația încordată îi trăda gândul ascuns ori teama, dacă nu chiar frica. Ajuns sus se fixase bine pe picioare apoi, balasându-și într-una corpul, își continuă șirul vorbelor. Genunchii uscați se arcuiau ca într-un efort disperat să se desprindă de cizmele scortoase care gătuiau pantalonii bufanți. Șapca largă, cu cozorocul umflat de ploi, îi aluneca mereu pe frunte, îngropându-i privirea. Ca să și-o elibereze, își scootea la îtușală mâna gălbuie din buzunar. Cu degetele lungi, ca niște rădăcini de salcâm, împingea șapca spre ceafă. Mișcare pe care o relua cu încetineală când șapca îi revenea iar peste ochi. Toți îl urmăreau, ascultându-l înțărâtați. Se vede după neastâmpărul mâinilor păroase care le atârnavă pe lângă solduri, strângând între degete pietre colțuroase.

Pirpiriul făcu un pas în afara rândurilor. Bătători la repezeală pământul dintre tufele înalte de ierburi sălbătice. Și, înainte ca să apuce cineva să spună ceva se chirci dispărând ca într-un cuib. Se mai vedea doar cascheta, ca o frunză ofilită. Parcă o aruncase la gunoi.

Deschise ochii cât putu de mult. Reuși să-i cuprindă, în adâncime, până dincolo de ultimele capete. Numai ochi iscoditori, clipind încruntat. Măinile încordate le tremurau pe lângă solduri. Lumina zilei se subțiasă și pâlpâia peste fețele lor.

Mai încolo, spre deal, din cauza întunericii, nu se mai vedea nimic.

Încercă să găsească măcar salcia cu trunchiul răsucit, crestă de adânciturile uscate. Malul negru de umbră se prăbușise peste ea.

„Încă puțin și ajunge aici...”

Valea, umflată de umbră, îi aminti de locul pustiu, cu cărări întortocheate pe care îl străbătuse într-o noapte stricată. Numai întuneric și apă.

Se întoarse cu spatele spre

dâmbul din vârful căruia umbra omului în uniformă fâlăia ca o cârpă în bătaia vântului. Deasupra, pe cerul strâmt, se grămădeau nori bolovănoși. Aproape că vedea cum se scurge umbra din ei.

Se simți atât de singur încât nu se mai putu împotrivi ispitei de a se lăsa pe spate, să simtă reazimul pământului. Ochii îl ardeau că nu-i mai putea ține deschiși. Scutură din umeri, de parcă ar fi alungat o vedenie și-și întoarse privirea spre dâmb.

„Cât o să mai fugim?” le strigase înainte ca omul în uniformă să-i aducă în apropierea dâmbului.

Acum îi părea rău că o făcuse. Își închipui că ajunsese să stea cu spatele proptit pe bulgării zgrunțuroși și întunericul se adună peste el, ca o coajă închizând laolaltă valea cu toate dealurile dimprejur.

„O să simțim imediat cum se întărește”, gândi transpirând...

Îi făcuse atenți asupra fricii și acum se pregăteau să scape de el.

Lăstărișul de alun din marginea potecii dispăru înghițit de întuneric.

„N-au cum să-și dea seama că în curând o ajungă și peste noi” își spuse.

Se propti bine pe picioare, încercând să le înfrunte privirile.

Nu mai știa când ajunsese în fața lor. La un moment dat îl birui ameteala și îi fu frică să nu scape iar strigătul care îi clootea în piept. Își încleștă degetele, înfigând tare unghiile în carne, până simți cum se topește tipătul care îi ajunsese aproape de buze. Zămbi pentru că, în închipuire, îi și văzuse cum se grămădesc, îmbulzindu-se unii în alții. În piept ceva îi pocni, ca o coardă întinsă peste măsură și o durere se aprinse sub coaste. Privirea speriată căută în jur. Nimic. Încercă să se întoarcă și în partea care închidea valea dar se opri.

Se lăsă ușor în jos până simți răcoarea bolovanilor lipsindu-i-se de piele. Ca o respirație precipitată. Își preumblă mâna peste bolovani, preferându-i. Îl bucură împotrivirea aspră pe care o simțea sub degete. Continuă să-i frământa până simți cum i se aprind buricele degetelor.

Măinile cu pietrele încleștate

între degete începură să freămate. Vocea omului în uniformă se revărsa sacadat, în rafale de cri-văț. Rândurile se foiră, de parcă ar fi repetat bătaia pasului pe loc.

Abia acum îl descoperi și pe negricios. Purta tot cămașa cu mânecile largi și peticita peste tot.

„Ooooo, aici erai?” vru să-i strige. Îi bănuise demult prezența în apropiere dar așteptase ca măcar de data aceasta el să fie primul care dă un semn de viață. Începu să aibă senzația că se află într-un loc pustiu și visează. Văzând că negriciosul se îndreaptă spre dâmb, omul în uniformă își grăbi balansul și șapca îi căzu acoperindu-i în întregime fața. Negriciosul tremura agitându-și brațele. Parcă l-ar fi ars piatra pe care o strângea între degete.

Căută iar în jur. Întunericul îngropase și matca șerpuiind dinspre adâncul văii. Numai pe alocuri apa mai licărea. Ca un tăș prea ascuțit pe care cineva nerăbdător îl întorcea de pe o parte pe alta.

„De atâta amar de timp fugiți... parcă n-ar ști nimeni ce vreți să faceți... orice faceți, nu vă puteți feri!” Vorbele le spuse cât putu de tare.

Întunericul le trecuse de piept. Parcă ar fi fost niște vase ciudate în care o mână nevăzută turna smoală.

Chipurile celor din față se încordară. Nu-l mai sufereau.

Cerul apăsa înăbușitor, gata să se prăbușească.

Se ridică în picioare și își plimbă privirea peste ei.

„Cât o să tot fugiți, parcă zi-ceați că așteptați noaptea?”

Vroia să le mai strige ceva dar rămase uimit de nepăsarea cu care îi primeau vorbele. Parcă nici nu le-ar fi înțeles. Dacă nu i-ar fi trădat privirile sticloase...

Transpirația începu să-i alerge pe corp, lăsând dăre reci.

Întunericul le trecuse și de umeri. Malul greu de umbră aluneca aidoma unei avalanșe.

Și, dintr-odată, auzi un fâșâit prelung, ca de aripi. Parcă un stol de păsări spinteca aerul. Pietrele, se adunau grămadă peste el, însemnând locul.

Lumina prelinsă din ochi, în picături prelungi, se ridică spre cer. Aidoma stelelor care se întorc spre locul din care au că-

zut.

TOPONIMIE GEOGRAFICĂ

VALEA ȘI CARACTERISTICILE EI REFLECTATE ÎN TOPONI MELE DIN PREAJMA BĂRLAD ULUI

Prof. Vasile CÂRCOTA

Acest articol se dorește un început de serie pe aceeași temă. De aceea socotim necesar ca în introducere să spunem câteva considerații generale privind toponimia.

Mediul geografic, condiție permanentă și de neînlocuit în existența și evoluția societății omenestii, este reflectat nuanțat, prin denumirile date obiectelor, proceselor și fenomenelor ce-l compun. Contribuții la acordarea denumirilor o au atât populația cu permanenta locuire, cât și cea în trecere prin teritoriu, cum s-a produs în timpul migrațiilor. De aceea, studiul „invelișului” numelor de locuri, a topicelor, prezintă un egal interes lingvistic, istoric, geografic și sociologic.

Unele dintre topicurile foarte vechi, din perioada traco-dacă, au fost traduse succesiv, în limbile oficiale ale timpului: latină, slavă, greacă și română. Această operație repetată, a avut uneori, efectul nedorit, a estompării înțelesului inițial. Altele s-au născut într-o anumită etapă a evoluției istorice a teritoriului, căruia i s-au surprins noi trăsături, sau le-a nuanțat pe cele cunoscute. Acordarea de nume locurilor se face și în zilele noastre, confirmându-se continuitatea acestui proces. Mai frecvente sunt numele de străzi, de lacuri antropice și localități recent constituite. Lacul de pe cursul mijlociu al pârâului Tutova, din care orașul nostru își satisface o parte a nevoilor de apă, a primit numele de „Cuibul Vulturilor”. Acest nume frumos nu are nici o relevanță în toponimia zonei. Este un exemplu în care „cancelaria” a impus un topic, fără bază cognitivă. O situație asemănătoare o are „ICAR” — Perieni, locul unde se află Stațiunea de Cercetare și Combateră a Eroziunii Solurilor. Dintr-o abreviere a numelui inițial al Stațiunii, a rezultat topicul de mai sus, fără nici o legătură cu miticul scrutător al văzduhului!

Restrângerea observațiilor la spațiul apropiat orașului Bărlad, nu-i motivată de o specificitate deosebită a topicelor din zonă. Ea a izvorât din dorința de a oferi cititorului posibilitatea verificării lesnicioase în teren a informației și, totodată, de a aduce corecturile și completările ce se vor impune.

Valea reprezintă forma de relief negativă, cu aspect depresionar. A rezultat printr-o evoluție îndelungată, de milioane de ani, sub acțiunea principalului agent morfogenetic, apa curgătoare. Forma depresionii este alungită și prin ea se scurge, permanent sau temporar, un pârâu, un râu sau un fluviu. Partea mai înaltă a depresiei se găsește spre locul de pornire a apei curgătoare și poartă una din denumirile: fundul văii, obârșia sau izvorul. Uneori, fie simultan, fie la intervale de timp istoric, noțiunile se substituie între ele.

Dintre denumirile date pentru partea de început a văii, cea mai frecvent folosită este cea de fundul văii. Ea se folosește în forma inițială, sau prin derivare: funda, fundeni, fundătura, fundoaia. În lucrarea Tezaurul Topo-

nimic al României. Moldova, sunt consemnate peste 250 de asemenea topice. Le redăm pe cele de circulație majoră din zona de referință, ordonate alfabetic.

Fundul Bogdanei, este numele inițial al satului Bogdana, așezat în cursul superior al pârâului și văii Bogdana. Apare menționat topicul în 1772. Se transcrie în această formă până la 1803.

Fundături, deal la sud-vest de satul Horga, comuna Epurenii. Are înălțimea de 290 m și face parte din Dealurile Fălciului. Acestea sunt cumpănă de ape între bazinele hidrografice ale râului Bărlad și pârâului Elanul.

Fundul Fântânelor, pârâu cu scurgere temporară, lung de 6 km., afluent pe stânga al pârâului Floreni-Mihoana. Confluența se realizează la nord-est de satul Bursuci.

Fundul Idriciului, este locul din cursul superior al pârâului Idrici, unde se localizează o moșie. Documentul este din anul 1816. Satul Idrici din comuna Roșiști se situează în cursul mijlociu al acestei văi. Pârâul Idrici are o lungime de 21 km. și este afluent pe stânga al râului Bărlad. Confluența are loc la sud de satul Gara Roșiști.

Fundul Răchitoasei, sat la nord-est de satul Răchitoasa. Este situat pe o vale scurtă, străbătută de un pârâu cu scurgere intermitentă, afluent pe partea dreaptă a pârâului Zeletin.

Fundul Secei, este numele unui fost sat de pe teritoriul comunei Băcani. Documentul din anul 1772, îi situează la vest de satul Suseni.

Fundul Socilor, este numele unei foste moșii, consemnată în anul 1839, situată la nord-vest de satul Mânzați, comuna Alexandru Vlahuță.

Fundul Tutovei, este numele satului situat în partea din amonte a văii Tutova.

Fundul Văii, este numele unui sat din comuna Poienestii. I se semnalează existența într-un document din anul 1835. Pe parcursul existenței sale a purtat și numele de Fundul Miceștilor. Este așezat la partea din amonte a văii Simila.

Fundul Văii, sat în comuna Lipovăț. O vreme a purtat numele de Fundoaia. Se situează la izvoarele pârâului Horoiata.

Denumiri de tipul celor prezentate au fost mult mai multe în spațiul analizat. Unele dintre ele au ieșit complet din uz, altele își marchează existența printr-o circulație strict locală. Următoarele exemple sunt edificatoare pentru cele afirmate:

Fundul Horincei, indica în 1774, amplasarea unei moșii. Pentru localizarea spațială lua ca reper satul Mânzătești (comună Mălușteni). Pe locul acelei moșii s-a format satul Lupești, înlocuind definitiv topicul inițial. Pârâul și valea Horincei au dimensiuni deloc neglijabile. Pârâul, afluent pe dreapta al râului Prut, are o lungime de 32 km. Valea lui largă împreună cu a Elanului, determină o importantă unitate de relief, Depresiunea Elan-Horincea.

Fundul Luncii, este numele unui fost sat situat la est de satul Fundul Văii

(comuna Poienestii). Prin extinderea spațială a celui din urmă, l-a înglobat pe cel dintâi. Astăzi topicul Fundul Luncii mai este folosit de către unii localnici.

De o frecvență mai redusă este topicul **obârșia** a cărui etimologie o găsim în termenul slav obrsiti. Din această formă au derivat: obârșeni, obârjeni, obârșani ș.a.

Geografic, obârșia constituie capul superior al unei văi, al unui torent, al unui ghețar. Este locul unde începe să se formeze un râu. Relieful obârșiei are aspect de amfiteatru. Este zona de confluență a primelor pâraie. Numele se atribuie și dealurilor din preajmă. Iată-le pe cele din zona luată în observație:

Obârșia, este numele satului din comuna Izvorul Berheciului, județul Bacău, care se situează pe cursul superior al pârâului și văii Zeletin.

Obârșia Sărății, Este topicul folosit într-un document din anul 1857, care se referă la o moșie din Valea Sărății, ținutul Fălciului.

Obârșeni, deal de pe teritoriul comunei Ivănești, situat la cumpăna apelor din bazinele hidrografice ale pârâurilor Racova și Studinet.

Obârșeni, deal cu o înălțime de 475 m., situat în sud-estul satului Obârșeni din comuna Voinești. Este în cumpăna apelor dintre bazinele Iezerului și Studinetului.

Obârșeni, sat din comuna Vinderei. Se situează spre izvoarele pârâului Jervat. În anul 1772, avea 184 locuitori; în anul 1977, s-au înregistrat 1476 de locuitori.

Obârșeni, sat în comuna Voinești. Este situat la izvoarele pârâului Racovița, scurt afluent pe stânga al pârâului Iezer. În exprimarea locală satul se împarte în Obârșeni de Sus și de Jos. Se folosesc însă, și exprimările cândva oficiale de Obârșeni Clăcași și Răzeși. În documentele istorice apare pentru același loc și numele de Obârșeni lui Cerchez. În 1966 satul era locuit de 404 oameni iar în 1977, de 283.

Obârșeni Lingurari, sat în comuna Voinești, situat către izvoarele pârâului Iezer.

Topicul **izvor**, frecvent în zona de munte și chiar în partea de nord a Podișului Moldovei, este întâlnit destul de rar în zona noastră. Atunci când apare, se înscrie în categoria topicelor minore, cu circulație locală și orală. Cu circulația generală se impune unul singur:

Izvorul Berheciului, sat, centrul comunei cu același nume din județul Bacău. Este situat în cursul superior al văii Berheciu. Topicul a fost impus de cancelarie în perioada post-belică, prin înlocuirea celui tradițional de Gloduri.

Topicurile prezentate se referă la porțiunea de amonte a văii. Pentru cea din aval, este unul singur: **gura văii**. Frecvența în circulația activă a acestui topic este mică. Ea a fost mare în trecutul istoric. Le vom prezenta pe cele mai semnificative în numărul viitor.

COLEGII — GENUS IRITABILE?

Provocare din amicitie

Desen de Dionisie GRADU

A alege din atâția pe cel căruia vrei să-i faci un portret, pare a fi un gest temerar. Chiar nebunesc. La cine să te oprești ca să mu superi pe alții? Dar ce te faci

dacă se supără chiar... alesul? Mi se pare mie că asta-mi va fi perspectiva, dar... cu Dumnezeu înainte!

Stimulat și de crochiul reușit, chiar nostim, al graficianului Dionisie Gradu, imaginea prietenului **Gheorghe HUIBAN** mi-a apărut întreagă și clară în fața ochilor. **E profesor.** Statornicia nu-i este prea agreabilă, de aceea îl găsești predând istorie, în fiecare an, la altă școală. În profesiunea sa n-are necunoscute (nu știu în timpul liber!).

Aparența? Distant și aristocrat. În realitate, sufletul său ascunde sensibilități uluitoare. Curajul lui nu e decât o haină transparentă care ascunde precar timiditatea-i caracteristică. E prietenos, fără să cultive ostentativ amicitia. Refuză refractarismul.

Iubește copiii și, de aceea, se înțelege foarte bine cu elevii, care-l adulează. Stofa de pedagog nu-i lipsește. Poate oricând să dea lecții de comportament pedagogic, pentru că nu știe să fie

rigid în clasă. La asta îl ajută și mobilitatea deosebită a gândirii, precum și judecata clară și coerentă.

Portret? E dificil să i-l faci. **Gheorghe HUIBAN** e greu de prins într-o grilă anume. Fiindcă are toate atuurile unui om normal (cu defectele dumnezeiești cunoscute!) și ale unui profesor firesc.

Când nu-i acasă, îl găsești sigur în sala de lectură a Bibliotecii „Stroe S. Belloescu“, printre ziare, reviste și tomuri. Uneori îl poți întâlni la o plimbare prin... centru. Îl recunoști ușor, mai ales după mersul amintind marinarul coborât chiar atunci de pe covertă. Îl opresc și-l somez: „Ce faci, dom'le, nu dai o cafea?“ Schimbând téancul de cărți dintr-o mână într-alta, zâmbește hui-banian și-apoi mitraliază ușor găl-găielile unui răs inimitabil, semn că a acceptat. Să trăiești!

C. T. ZAUR

ȘOSEAUA PLOPILOR

(urmare din pag. a 12-a)

Conștient că disperarea dădea târcoale înghesuindu-L, în luna următoare se repezise acolo unde-L așteptau părinții înfricoșați, îndurerați de lungul șir al nereușitelor abătute asupra încăpățână-tului fecior.

Încercase să instaleze liniștea prin limbajul neadevărului, mințise cum cre-zuse mai bine pentru a le dăruî confortul în creierul bătrânesc, în viesparul inimilor neliniștite pentru fii până la ceasul liniștii depline, până la lăsarea nemărginitului întuneric ce-i va cuprinde cu brațele reci, tăcute pentru totdeauna. S-a reîntors în comuna pe care începuse s-o urască, în comuna unde începuse netihna în traiul cu Maria, acolo unde

cunoscuse fața agitată, ascunsă a vieții. S-ar fi putut spune că era un învins, doar El știa că nu este așa! El știa că-și pregătea cu migală răzbunarea! Intrase în altar cu hotărârea luptăto-rului pe buze:

„— Nu voi pleca de pe aceste me-leaguri până nu voi realiza toate răz-bunările ce le am pe suflet! Singură-tatea te încercuiește, te apasă, dar și te înrăiește, te întărește ca individ! De când cunosc această așezare, de când am venit pe Șoseaua Plopilelor pe care o îndrăgesc acum atât de mult, pe care o simt însuflețită și-mi este singura prietenă sinceră, apropiată la greu, pri-etenă care știe atâtea și atâtea prin câte am trecut, numai, ei, doar numai ei pot să mă destăinui și nimănui altcuiva! Întâmplările prin care am trecut mi-au

ofensat și înrăit Eul, s-au adunat la un loc, strângându-ne într-un nod gordian pe care urmează să-l decimez cu for-tele născute în sălașurile Lui zădărate de murdăriile dușmanilor întâlniți în cale!“

Iarna bătuse la ușa dispensarului, frigul pusese stăpânire și pe mica în-căpere. Nu adunase destule de ale gurii ca altădată, prin pod, magazie și prin beci multe lipseau, nu crezuse că iarna îl va prinde tot singur. Nu-și înmulțea grijile, știa că putea lua masa la vreo bătrânică de prin apropiere, bucuroasă să-l aibă musafir pe domn' doctor.

Bărlad, 1990

Citiți publicația
Părerii TUTO VENE!

Semnalăm câteva apariții

■ Cu puțină (?) întârziere, remarcăm ediția a III-a a romanului lui Corneliu ȘTEFANA-CHE, **Ziua uitării**, Edit. DAB Iași, 1991. Excelentul prozator ieșean ar trebui „să iasă” cu mai mult curaj în arena... contemporană. Succes !

■ Antologia de texte **Vasile Pogor și Nicolae Gane**, întocmită de Lucian VASILIU, Edit. Canova, Iași, 1993.

■ Lucian VASILIU, **Mierla de la Casa Pogor**, Edit. Euchronia, Iași, 1994. Volumul reproiectează drumul de la primul volum din 1981, până la cel din 1990, al Poetului, cititorul având privilegiul de a-l vedea și înțelege global pe tânărul și talentatul creator ieșean (de sorginte bărlădeană).

■ Editura BUCOVINA din Iași s-a „specializat” în tipărirea unor cărți pentru școlarii mici. Din 1992 și până azi, editorii au oferit și oferă apariții precum : I. Al. Brătescu-Voinești, **Puiul** (1992), Ion Creangă, **Pungața cu doi bani** (1993), I.L. Caragiale, **D-l Goe** (1993), Emil Gârleanu, **Căprioara** (1993) și **Meșterul de oglinzi** (1994), Barbu Delavrancea, **Bunicul** (1993), Mihail Sadoveanu, **În Pădurea Petrișorului**. Toate cărțile au apărut în condiții grafice excepționale.

■ Simion BOGDĂNESCU, **Adio somnoroasă — spleen călugăresc**, Edit. Arania, Brașov, 1994. E cel de-al 3-lea volum al Poetului, dar acesta nu-i singurul motiv pentru care-l recomandăm.

■ Ion POPESCU-SIRETEANU, **Păcală și ai săi**, Edit. Bucovina, Iași, 1994. Limbajul oral, sprinteneala cuvintelor, înțelegerea fără mare osteneală a sensurilor, accesibilitatea textului fac din cartea citată o apariție editorială care se prinde de suflet. Autorul ne înlesnește reîntâlnirea cu un personaj iubit, „al nostru”, specific și, nu numai de asta, inteligent. Revenirea printre noi o lui **Păcală** este o bucurie !

■ La Casa de Editură „Panteon” din Piatra Neamț, în 1994, a apărut, în colecția Confesiuni

„Poesis”, volumul cu titlul extraordinar de incisiv, sugestiv, ironic și... polemic **La ce bun poezii...** Cartea, de 152 de pagini, costând doar 2.000 lei și având o prefață (scurtă, dar... profundă) semnată de Mircea Muthu, conține dialoguri realizate de : Grigore Scarlat, Dorin Popa, Ana Maria Pop, George Vulturescu, Liviu Grăsoiu, Alexandru Petria, Cassian Maria Spiridon și Daniel Corbu cu : Ștefan Baciuc, Mihai Ursachi, Aurel Rău, Ioan Moldovan, William Totok, **Cristian Simionescu**, Nichita Danilov, Emil Manu, Marta Petreu, George Vulturescu, **Cezar Ivănescu**, Gheorghe Grigurcu, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru și Horia Bădescu. Noi semnalăm volumul pentru interesul pe care-l pot trezi opiniile foarte diverse, adesea încrâncenate, ale celor intervievați, dar și pentru că doi dintre poeții cu care s-a convorbit sunt legați de Bârlad — **Cezar Ivănescu** s-a născut aici, **Cristian Simionescu** trăiește și profesează aici.

■ Semnalăm două **pliante** editate de Cercul de creație literară și presă „Pagini de jurnal” al Clubului Elevilor din Bârlad. Primul, apărut în 1993, intitulat **Ion Andrei**, cuprinde fragmente din jurnalul actorului trecut prea devreme la cele veșnice (1934—1989) și poezii ale aceluiași ; al doilea, **Pagini de jurnal**, ne oferă proză și versuri ale unor creatori foarte tineri. Notăm cu plăcere și emoție câteva nume — Sorana Marinescu, Ion Andronic, Ciprian Chiru, Mihai Constandache, Mihaela Cojocaru, Ramona Rebegea, Sorin Groza, Cătălin Bădeanu, Cristian Codreanu, Ionel Dumitrașcu și Bobița Blănaru (debut). Invitatul revistei este poetul basarabean Vsevolod Ciornei (n. 15.IX. 1955). Ca și la revistele anterioare, sufletul — fără de care ele n-ar fi apărut — este neobositul și talentatul poet, autor al câtorva cărți de poezie, **Cristian Simionescu**. Felicitări și succes !

A consemnat ARHIVAR

■ Redacția ACADEMIA BĂRLĂDEANĂ ■ Bulevardul Republicii 149, în localul Bibliotecii „Stroe S. Belloescu” din Bârlad ■ Telefoane (35) 411001 — sediu ; (35) 411526 — redactor șef ■ Numărul 3 a fost editat de către firma S.C. Simpex S.R.L. Bârlad, prin d-l **Gheorghe Schubert**, a cărui iubire pentru revista noastră n-o să i-o putem niciodată răsplăti atât cât ar merita ■

Gruia NOVAC (redactor șef), Ameliu CALUJNAI (Paris), Sergiu COLOȘENCO, Fănică URSU (redactori).

Tehnoredactare : Ion Iftimie, Costel Tecuceanu, Eugen Popaene, Dumitru Secară.

TIPARUL executat la S.C. RULMENȚI S.A. BĂRLAD, cu mașina de imprimat TIPAROM 1.